

CYBERPRZEMOC

- czym jest i jak jej zapobiegać?

Iwona Dąbek

pedagog szkolny

Anna Hanusiak

psycholog szkolny

Czy pamiętamy jakie przybory nosiliśmy w naszych tornistrach, gdy byliśmy uczniami?

- ◎ pióro,
- ◎ ołówek,
- ◎ gumkę,
- ◎ cyrkiel,
- ◎ nożyczki...

A co noszą nasze dzieci?

- ◎ pióro,
- ◎ ołówek,
- ◎ gumkę,
- ◎ cyrkiel,
- ◎ nożyczki
- ◎ SMARTPHONA...

My mieliśmy w domu książki i telewizor.

Nasze dzieci mają **KOMPUTER** z dostępem do **Internetu**.

Tradycyjne przybory są do dziś używane i bardzo dobrze sprawdzają się w procesie edukacji.

Jednak to powszechny **dostęp do Internetu** otworzył przed naszymi dziećmi **nowe możliwości:**

- ⦿ ułatwia naukę,
- ⦿ daje dostęp do olbrzymich zasobów informacji,
- ⦿ pomaga rozwijać zainteresowania
- ⦿ dostarcza rozrywki.

Uczniowie używają nieraz przyborów szkolnych nierozważnie i niezgodnie z ich przeznaczeniem:

- ⊙ cyrklem kłują sąsiada z ławki,
- ⊙ kawałkami gumki rzucają w stronę koleżanek,
- ⊙ nożyczkami wycinają złośliwe karykatury kolegów.

Czasami są to zwykłe psoty, czasami akty przemocy godne napiętnowania. Zachowania te charakteryzują się:

- ⊙ lokalnym zasięgiem,
- ⊙ możliwością szybkiej reakcji opiekunów,
- ⊙ rychło odchodzą w zapomnienie.

A co może się zdarzyć, gdy nasze dziecko postanowi odkryć nieznane dotąd oblicze Internetu? Może - na przykład - napotkać treści pornograficzne. Zdarzyło się to już co czwartemu dziecku powyżej 9 roku życia (choć prawie połowa rodziców zaprzecza temu).

Może też stać się **ofiara CYBERPRZEMOCY:**

- 52% dzieci doznało przemocy werbalnej w sieci,
  - 57% było sfotografowanych mimo woli,
  - 47% doznało wulgarnego wyzywania,
  - pod 30% ktoś się podszywał,
  - 21% zaznało poniżania, ośmieszania, upokarzania,
  - 16% było straszonych lub szantażowanych.
- (ponad połowa rodziców zaprzecza temu).

CYBERPRZEMOC - przemoc z użyciem technologii informacyjnej i komunikacyjnej, np.:

- nękanie, straszenie, szantażowanie,
- rejestrowanie niechcianych filmów i zdjęć,
- publikowanie w Internecie ośmieszających zdjęć i informacji,
- podszywanie się.

Cyberprzemoc jest przestępstwem!

- naruszenie wizerunku (Kodeks Cywilny, art. 24, 23)
- znieważenie (Kodeks Karny art. 216, 212)
- włamanie (KK, art. 267, 268a)
- groźby (KK, art. 190, 191)
- wulgaryzmy (Kodeks Wykroczeń, art. 190, 191)
- nękanie (KW, art. 107)

PRZYKŁADY:

- ⦿ „Ktoś na „Naszej klasie” założył konto i się podszył. Tam są moje zdjęcia z basenu – okropne. Wszyscy je oglądają i śmieją się ze mnie. A w danych napisali, że jestem chętna i takie okropne rzeczy. Bardzo się wstydzę...”
- ⦿ „Dostałam link na YouTube, na którym jedna dziewczyna z naszej szkoły robi siku...”
- ⦿ „Ktoś włamał się na mojego bloga i wszystko popsuł. Moje zdjęcia są przerobione, jestem gruby i mam pryszczki. Są też kłamliwe teksty o mnie, obrażają moją rodzinę...”
- ⦿ „Od jakiegoś czasu dostaję listy od jakiegoś anonima. Na początku były to zdjęcia umarłych z podpisem *Już niedługo cię to czeka*. A teraz zrobił fotomontaż mojego zdjęcia z Naszej klasy i leżę na nim w trumnie, a pod spodem napis *Trzeba było uważać...*”

Zauważmy, że cyberprzemoc nie kończy się wraz z wyłączeniem komputera.

Charakteryzuje ją **ciągłość trwania**: w każdej chwili kolejne osoby mogą

- obejrzeć,
- skomentować,
- być świadkami upokorzenia

Ofiara obawia się, że znajomi **już wiedzą**, ma świadomość, że kolejne osoby **właśnie oglądają**, mogą więc pojawić się:

- ⊙ negatywne emocje,
- ⊙ frustracja,
- ⊙ strach,
- ⊙ wstyd,
- ⊙ poczucie bezradności,
- ⊙ depresja,
- ⊙ próby samobójcze.

Dlaczego niektóre akty cyberprzemocy stają się dla dziecka osobistą tragedią, podczas gdy dorosłym wydają się zaledwie irytujące?

Pamiętajmy, że dorastanie to trudny czas w życiu człowieka. Nasze dzieci bywają:

- przeczulone na swoim punkcie,
- niezadowolone z siebie,
- rozdrażnione,
- wyolbrzymiające.

Równocześnie bardzo zależy im na akceptacji rówieśników.

PRZYKŁAD 1:

Pewien kanadyjski nastolatek postanowił odegrać scenę z „Gwiezdných wojen”. Zrobił to dość nieporadnie. Film trafił do sieci. Komentowany i wyśmiewany przez internautów przez długi czas był najczęściej pobieranym plikiem.

Konsekwencje:

- ⦿ załamanie nerwowe chłopca,
- ⦿ kilka lat ścisłej opieki psychiatrycznej,
- ⦿ zmiana miejsca zamieszkania całej rodziny.

PRZYKŁAD 2:

Amanda poznała na czacie człowieka, któremu zaufała. Pozwoliła sobie zrobić zdjęcie bez bluzki. Fotka zaczęła krążyć w sieci.

Konsekwencje:

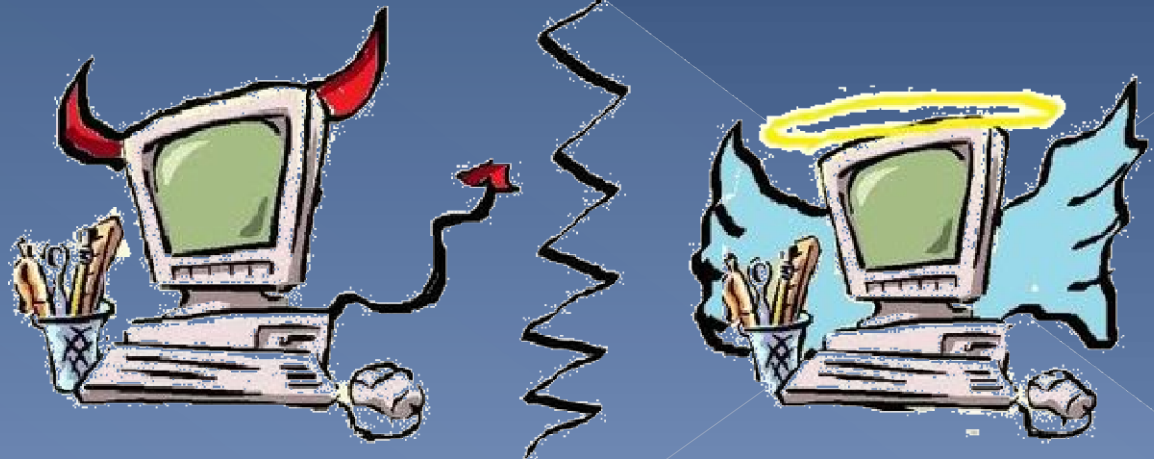
- ⦿ przeprowadzki,
- ⦿ nowe szkoły,
- ⦿ depresja,
- ⦿ akty samookaleczenia,
- ⦿ samobójstwo.

Nowe media pozwalają nam być zarówno odbiorcami, jak i twórcami przekazów. Oznacza to, że nasze dziecko może stać się **sprawcą przemocy w sieci**. Dlaczego?

- ⦿ Ma silną potrzebę przynależności, chce być akceptowane w grupie. Nie uruchamia wówczas oceny moralnej, tylko naśladuje innych, nawet gdy łamie normy społeczne.
- ⦿ Nie chce być ofiarą, więc przejmuje rolę sprawcy.
- ⦿ Poczucie anonimowości w sieci rozumie jako bezkarność.
- ⦿ Dopóki nie zostanie ofiarą, nie uświadamia sobie jak krzywdzące może być działanie on line.

Nasze dzieci spędzają przy komputerze średnio **3 godziny dziennie**, profil na Facebook ma blisko 2 mln dzieci w wieku 7 – 15 lat

- bardzo łatwo można stać się ofiarą cyberprzemocy,
- bardzo łatwo można stać się sprawcą cyberprzemocy,
- połowa rodziców nie dostrzega tego problemu,
- połowa dzieci nikomu nie mówi o swoim doświadczeniu.

Ta nowa odmiana przemocy rówieśniczej może przytrafić się również Twojemu dziecku. Jak ono może się czuć?

Osamotnione, bezradne, zaleźnione, zawstydzone, pełne emocji, z którymi nie umie sobie poradzić.

Dziecko, które doświadczyło cyberprzemocy potrzebuje **wsparcia ze strony dorosłych.**

Jak zachować się i co zrobić, jeśli spotka nas taka sytuacja?

- nie krytykuj, nie obwiniaj,
- okaż zrozumienie i wsparcie,
- zabezpiecz dowody cyberprzemocy (zachowaj wiadomości, zdjęcia, wpisy, komentarze itp.),
- rozmawiaj z dzieckiem, dowiedz się kim jest sprawca, wspólnie zastanówcie się co zrobić w tej sytuacji,
- skontaktuj się z profesjonalistami; możesz potrzebować wsparcia prawnika i psychologa,
- poinformuj szkołę,
- poważne przypadki przebiegające z naruszeniem prawa zgłoś na policję.

- ⦿ Gdy masz wątpliwości jak postąpić,
- ⦿ Gdy nie wiesz jak rozmawiać z dzieckiem,
- ⦿ Gdy masz podejrzenie, że dziecko doświadczyło cyberprzemocy, ale nie chce o tym mówić

Tu znajdziesz pomoc:

☎ 800 100 100

helpline.org.pl

Jak możemy chronić nasze dzieci? Postarajmy się sprawić, aby mówiły nam o swoich problemach:

- ⦿ Bądźmy więc aktywnymi, zaangażowanymi towarzyszami dzieci,
- ⦿ Interesujmy się ich sprawami,
- ⦿ Dbajmy o bliskie relacje,
- ⦿ Rozmawiajmy o wszystkim, budujmy zaufanie,

Rodzicu! uczestnicz w internetowym życiu Twojego dziecka:

- ⦿ Przypominaj mu o zasadach bezpieczeństwa,
- ⦿ Przekaż dziecku, by nie było obojętne na krzywdę innych i **zawsze zgłaszało zaobserwowane przypadki cyberprzemocy,**
- ⦿ Surfujcie po sieci razem – wspólny czas procentuje,
- ⦿ Zadbaj, by dziecko miało co robić w Internecie,
- ⦿ **Ustal zasady i egzekwuj je,**
- ⦿ Dawaj dziecku dobry przykład.

**Życzymy konstruktywnego, prorozwojowego
i wolnego od przemocy korzystania z
nowych mediów!**

Prezentacja została przygotowana w oparciu o:

- ◎ www.saferinternet.pl
- ◎ Jak reagować na cyberprzemoc. Poradnik dla szkół”, Biblioteka programu „Dzieci w sieci” Fundacji Dzieci Niczyje
- ◎ Materiały z konferencji pt.: „Depresja u dzieci i młodzieży szkolnej”, org. Fundacja VITAL